

»Zatracení chlapi!« zahučel vousatý. »To je jisto, že na svátky švercovali. Ale chytré je to jak liška.«

»Ach, však něco v hospodě pantátovi Vašatovi najdeme« — jizlivě usmál se mladší. »Čerta!« protestoval vousáč. »Chlap je všemi mastní mazaný. Tabák bere, ale jak se mu vždycky podařilo maďarský smrad schovat, to ví pánbu.«

»No dnes si dáme záležet. Hrom mu do matěj, nenajdeme-li něco.«

Soutěsky začaly se šířit. V kruhu lesu seděla pila s velkou sněhovou závějí v boku. »Za deset minut jsme v teple,« liboval si starší.

Přidali do kroku a za chvíli zahýbali k hospodě Vašutově.

V hospodě bylo horko a tma od kouře. Pantáta pouze ve vestě chodil od stolu ke stolu, aby nikdo nebyl na suchu.

»Pěkně vítám,« zdvořile zdravil pantáta abšaury. Podal si ruce, Vašut usadil je v koutku u kamen a dal jim v kuchyni uvařit medové, t. j. kořalky s cukrem a skořicí. Když se abšauri rozešli, pozvali pantátu k sobě a tlumeně mu řekli, že cítí u něho uherický tabák.

»Hleďte, myslíte-li, že zde jaký je,« pokrčil rameny Vašut.

Financi se zvedli a dali se do práce. Tentokrátě důkladně. Všechno prohledávali, všechno zpřevraceli, nikde nic. V pokoji i prádelník rozházeli, postele rozeztali, slameníky probrali, nic.

»A přece tu je,« zoufale prohlásil vousáč.

»Je,« smál se Vašut. »Hleďte!«

»Poslouchejte,« řekl abšaur, »ruku vám oba dáme, že ničeho neuděláme a nefekneme. prozradíte-li nám, kde tentokrátě pašerovaný máte.«

»Hm, zaplatíte-li na Silvestra ještě každý věderko, proč ne,« svoloval pantáta.

»Platí.«

Pláclí si a hospodský šel ke stolu, pokrytému pěkným, červeně květovaným ubrusem. Zdvihl ho, ukázal pod stůl a pravil:

»Tož se shýbněte trošku! Tam je.«

Kolo tabáku bylo do stolu ze spod přiraženo dlouhým hřebíkem.

»Kus chlapa!« dopálil se vousáč. »Kolem dokola všechno člověk prorabuje, no pod stůl se podívat, to mi nenapadlo.«

Veselý byl toho roku Silvestr u Vašutu. I housle a cymbál zvučely.

Kde jsou časy abšaurů!

Z juhanovské dědiny.

Josef Z e l i n k a.

Divoké husy. Už dávno tomu a skoro jako pohádka, ale pravda přece. V Johanově na pasekách »u Karolů« našli z rána na hnoji vejce. Divoká husa upustila je tam při jarním tahu k severu. Karolovi Jali vejce s jinými pod domácí husu. Vyklubalo se z něho housátko a dorostlo ve statečného housera. Ale když na podzim divoké husy ozvaly se nade dvorem, houser divočák rozejpal křídla a »zbrklul sa« k divokým husám.

Jak nabyt, tak pozbyt,« utěšovali se Karolové. Ale co se nestalo? Vesno se vrátilo! Divoké husy putovaly zase k severu a když byly nad Karolovým, snesl se jich »celý krdeš« na dvůr. Vedly si zcela po domácku, neboť vešly hned do prázdné kolny za statečným vůdcem houserem.

Karolovi, vidáci oknem, co se děje, nemeškali a vrátka u kůlny přivřeli. Divoké husy byly jejich. A teď nastalo zabíjení! Ani jedna nezůstala na živu. Padl i houser Karolův odchovanec, jenž s důvěrou přiletěl s ostatními na noční k známým lidem.

Jak Cáb připadl Johanově. V »rozepřích« na Cábě se rozhodl, komu má Cáb náležeti. Bystřičané čekali tam Johanovských. Jejich předák seděl na kolibě, aby viděl »zdašča«.

Když Johanovští přicházeli, bystřický vůdce stěhl po Jurovi Juřenově z mlýna, vůdci Johanovjanů.

»No počkej,« řekl Juřena, vytáhl kulku ze zánadří, pošimral ňů v uchu a strčil do župice. Pak utrlh od župice knoflík, nabil jej do flinty a Bystřičana sestřelil.

Jak padl vůdce, bystřičtí utekli a tak Cáb připadl Johanovjanům. Neznatelnost Juro Juřenova ze mlýna byla proslulá po mnoho let. Staří vykládají o něm dodnes.

Pod šibenicí. Na Cábě, pastvině johanovské, stýkají se pozemky tří obcí. Proto tam stávaly šibenice a oběšení pochovávali. Dokud oběšenec nespádl sám, nesměl být zakopán. Mnohdy trvalo dlouho, než provaz ztefel. Do té doby musili oběšené hlídat dnem i nocí, »aby jich někdo neukradl«.

Kdysi hlídali Martin Šenkér, Jan Pavlíni a Daněk Skrbů. Kladli oheň a zapalovali fajky. Daněk, sedáci u ohně, volá k oběšenému:

»Kouřil bys Juro, pravda? Šak si pod' zafajčit!«

A tu mu za zády — bác! Oběšenec spádl se šibenice. Daněk Skrbů ani se k šibenici neohlédl a jen řekl:

»No hleďme ho, jak je poslušný!«

Tvrdá nátura, tenhle Daněk!

Smok. Na louce »řečiskoch« značí se od jakživa tenmé zelené kolo. Nebožka stařenka Chovančikovi takto o tom vyprávěli: »Smok sa zjevil. Přilézal od Žaružného na řečiska, odtud dostal se Kadějovem na Lysný. Kudy přeléz, vše »zustalo spáleno, jen to kolo začalo se zelenatí.«

Kolo v pravdě je hodně tmavší okolní trávy každým rokem se zvětšuje.

Odměří sa ti na palicu. »Na palicu sa ti odměří a budeš mět dost,« říkali druhdy tomu, kdo nebyl spokojen s tím co měl. Slovy tím rozumějí dnes už jen nejstarší občané. Co znamenají? Zemřel-li kdo u nás, na lésovému prutě (= palici) poznamenala se délka jeho těla. Míra donesena na Vsetín, kde hrobař nebožtíkovi opravdu odměřil »na palicu« země.

Cigánka. Kovářovi seděli kolem stolu, večeráli. V tu chvíli cigánka zašla si k nim na hru za komín »vypočítat« slaniny. Tlo se pod ní probořilo a milá cigánka propadla se do jizby.

»Opusť, pantátinku, já sa zmýlila,« začala zkroušeně prosit.

A strýček Kovářů od stolu prostodušně odpovídá: »No, nic neškodí.«

Cigánka s »Pámбіckem zaplať« honem sa brala.

Bez pracovní knížky ani do nebe! Mikuláš Tapucha světoběžník, vrátil se do své rodné obce. Nikoho z rodiny neměl, zašel tedy do šenku zapít svou opuštěnost. Sedl, hutnul si, ale jen jednou. Pak už seděl bez hnutí a šedé ze čtvrtáku neubývalo. Jeden z hostů, poznav Tapuchu, pravil:

»A což, Tapucho, už ti nechutná?«

»Nevím co s ním je, vzbudím ho, ať si hledá noceha,« hostinský na to.

Leč v Tapuchovi není života! Úmrtí oznámilo starostovi; starosta na rychlo dal zrobiti rakev. A když u nebožtíka nalezena pracovní knížka, starosta žertovně rozkázal:

»Knižku mu nechte, ať nám ho bez ní třeba nevrátí!«

Klenov v podání lidovém.

Jan R o u s.

Návštěvník údolní přehrady na Bystřičce odnáší si milou vzpomínku na vrch Klenov o jehož patu opěna jest zeď přehradní. Jeť Klenov byt' nevyšší (710 m nad mořem), přece jen nejvýznačnějším místem a turisty nejhladanějším koutkem v širokém okolí. Jsou to dva stejné vysoké vrchy spojené průhnutým řhbetem, tak že při pohledu od západu ční dojem v trysku napjatého koně. Vyšší vr-

cholnese tradiční název »Zámčisko«, jímž v posluchači vyvolává domněnku, že tam kdysi stával jakýsi zámek, nebo hrad.

Tato domněnka historicky ani archeologicky není nijak doložena. Leč to zdejším lidu nevadí, aby si o tom utvořil mínění svoje. Náš lid věří, že na »Zámčiskoch« stával za starých časů zámek, a poví vám též, jak ten zámek vzal za své. Kdyby to bylo v jiném koutě Moravy nebo Čech, řeknou, že ho rozbil Žižka, aby Žižkovu světlou památku potupil, ale zdejší lid v pravdě historicky vychovaný nedopustí, aby ani tradici jméno slavného husitského hrady bylo zneuctíváno. Přijme raději tradici neurážlivou, kterou tuto podáváme:

Jako v každém jiném i v tomto zámku žila bohatá vrchnost s četným služebnictvem. Kuchařka tohoto zámku ztratila kdysi klíče, a nemohla tudíž zámek ve dveřích otevřít. Rozhněvána svým trapným postavením zahřešila a pravila: »Bodaj by sa ten zámek zapad!«

Myslela snad jen ten zámek ve dveřích, ale stalo se více nežli chtěla. Celý totiž zámek celá budova propadla se do země se vším, co v ní bylo a žilo. Všecky peníze a nahromaděné poklady zmizely v propasti. I vězni zvony pohltila té země ústa, jež se otevřela k mimovolnému rozkazu panské kuchařky. Teprve později lidé na tom místě našli jeden z propadlých zvonů. Divoká sviňa jej vyryla. Zavěsili jej pak na brňovský zámek, kdež při každém svém zachvění širému světu lká historii o svém z hrobu stání: »Sviňa zvon vyryla, sviňa zvon vyryla.«

Země sice poklady skryla, ale jen před lakotnými zraky lidskými. Kdo však z lidských tvorů má »zemské klíče«, tomu dává nahlédnouti do svých útrob. Ale jen nahlédnouti: nevadí jich beztrátně nebo bezpodmínečně. A takovým šťastlivcem v poslední době byl P. V. Kopecký z Jasenky, jenž měl ty zemské klíče. Týden co týden konal dalekou cestu ze svého sídla na Klenov, ne cestou, ale ráztokama. Zkoušel, kterak a v kterou vhodnou chvíli pokladu by se zmocnil. Nešlo mu uvládnutí o poklad, poněvadž ho nepotřeboval, byl se svým stavem a rozvalenou chalupou zcela spokojen. Šlo mu jen o provedení toho, co obyčejným lidem vymykalo se z dosahu. Nebylo ho tajno, že »v jazevkách« zeje dosti prostorná díra, která šíří se v chodbu vedoucí do nitra bájného Klenova až k nepřetržitým pokladům, jichž ruka lidská dosud se nedotkla. Dosvědčil známou již zkušenost, že v temné chodbě té světlo hasne. To jej však neodstrašilo, ani příšerný hukot valící se vody.

Dostal se až k té řvoucí vodě, široké a hluboké, která zamezovala přístup k pokladům. Vedla sice přes vodu lávka, ale tento umělý přechod střežili dva strašní psi, kteří byli odhodláni každého vetřelce roztrhat, pokusil-li by se o smělý přechod. Šlo již tedy jen o to, usmířit nějak tyto dva nepodplácitelné strážce záměcké fortny. Majitel »zemských klíčů« i tu si věděl rady. Že prý je k tomu třeba chlapce, který však nesmí být o nic starší a onic mladší dvou let. Sám ho neměl a žádní rodiče nechtěli mu chlapce k takovému nebezpečnému podniku propůjčit, ačkoliv sliboval bohatou odměnu. Leží tam tedy ten poklad dosud neztenčen.

Podnejným čechem (vrcholem) zrovna nad Černochoy ční skála, říkají jí »Havránka«. Lze se na ni dostat jen po buce; nejprv po kmeni, a po tom odbočkou po haluzi. V té skále na hoře je vytesané koryto tak, za 30 rýnských prosa kdyby pustil dolů řhbetem, by tam vlezlo. Okraj koryta je okřesan pro víko. Do toho koryta ukládali si zbojníci peníze. O úkryt dlouho nikdo nevěděl a také nebyl snadno dostupný. Až jeden od Krplů z Bystřičky, ty peníze zbojníky tam zanechané »vyšukal«. Svě tajemství prozradil dvěma kamarádům, s nimiž se shodl, že peníze potíchu vyzvednou, ale až druhé noci, až se řádně připraví.